

Informatienota

Datum collegevergadering	:	27 februari 2024
Registratienummer	:	GZDGWB/1347352/1347322
Informatienummer	:	IN024
Portefeuillehouder	:	Jan de Geus
Bijlage(n)	:	-
Onderwerp	:	Stand van zaken zorgbudgetten

Onderwerp

Stand van zaken zorgbudgetten 2023

Kennisnemen van

Wij vinden het erg vervelend u op de hoogte te moeten brengen van de recente ontwikkelingen betreffende de jeugdhulp en WMO in West Betuwe. Hierbij hebben we specifieke aandacht voor de toename van de kosten jeugdhulp welke resulteert in een overschrijding van de begroting van 1.5 miljoen euro. Bij de WMO is er sprake van een overschrijding van 300.000 euro op hulp bij huishouden. Het maakt een totaal van 1.8 miljoen euro overschrijding.

Inleiding

Het College heeft recent zicht gekregen op de overschrijding van de zorgkosten Jeugd en WMO ten opzichte van de begroting over 2023. We betreuren dat we u hier niet eerder konden informeren. De totale overschrijding bedraagt 1.8 miljoen euro. De begroting van 2023 was 23 miljoen euro (incl. de verwachte prijs- en loonindexatie). Dit betekent een overschrijding van 7.8%. Daarmee loopt de overschrijding op, want in 2022 bedroeg de overschrijding 258.000 euro (1.1%).

In deze nota willen we u informeren over de inhoud van de overschrijdingen, de duiding ervan en de maatregelen die we nemen.

Kernboodschap

De raad is geïnformeerd over de overschrijding op de begroting 2023, de duiding van de cijfers en krijgt zicht op maatregelen die we nemen.

Wat hebben we gedaan

Vanaf 2020 tot heden hebben we gewerkt aan financieel beheer binnen het sociale domein. De visitatiecommissie van de VNG heeft ons handvatten gegeven waar we mee aan de slag zijn gegaan. We hebben in het najaar 2023 Berenschot gevraagd om mee te kijken met de meerjarenraming van het sociaal domein/Wmo-jeugd, zodat we alvast kunnen anticiperen op de financiële wijzigingen vanuit de hervormingsagenda jeugd. Het doel hiervan was om inzichtelijk te maken aan welke knoppen we kunnen draaien voor een financieel beter resultaat.

Wat zien we

Landelijk is er een zichtbare stijging van jeugdigen die langdurig gebruik 1 maken van zorg. Diverse factoren dragen bij aan deze ontwikkeling, waaronder complexe scheidingen, groei van eenoudergezinnen, toegenomen prestatiedruk en een verslechtering van de psychische gezondheid van jongeren.

Opvallend is dat in West Betuwe het aantal jeugdigen in zorg niet toeneemt, maar wel de duur en intensiteit van de zorgtrajecten. Dit resulteert in hogere kosten. Voor West Betuwe zien we de volgende bedragen voor 2023:

	Overschrijding	Onderbenutting
Jeugdhulp crisis/LTA ¹ /GGZ verblijf	€ 900.000	
Jeugdhulp behandeling GGZ zonder verblijf	€ 700.000	
Jeugdhulp met verblijf	€600.000	
Jeugdhulp behandeling		€800.000
PGB		€100.000
Huishoudelijke ondersteuning (WMO)	€300.000	
Afronding + diversen	€200.000	
Totaal		1,8 miljoen euro

Met name op de producten landelijke transitie arrangementen (LTA), jeugdhulp crisis en GGZ met verblijf is er een overschrijding van 900.000 euro. Deze vormen betreft een uitzonderlijk aanbod van specialistische dure zorg, zoals klinieken voor eetstoornissen, autismecentra, en expertise centra voor dwang, angst en tics.

In het laatste kwartaal van 2023 is er een significante toename te zien van jeugdigen die gebruik maken van deze vormen van zorg. In januari 2023 maakten 32 jeugdigen gebruik van deze intensieve vorm van zorg. In december waren dit er ruim 200. Belangrijk om te benadrukken is dat de verwijzingen voornamelijk afkomstig zijn van Gecertificeerde Instellingen (GI's)² en medisch specialisten, waarbij slechts 14% door team sociaal wordt verwezen. Hierdoor is deze categorie minder beïnvloedbaar door de gemeente. De tarieven worden landelijk bepaald bij deze vormen van zorg en daar hebben we geen invloed op. Deze aantallen hadden we in augustus nog niet kunnen voorzien, maar we vinden het een zorgwekkende ontwikkeling. Onze visie en beleid zijn erop gericht om deze specialistische

¹ LTA staat voor Landelijke Transitie Arrangementen. Dit zijn zeer gespecialiseerde vormen van jeugdhulp. Deze zorg is landelijk gecontracteerd. We betalen naar gebruik.

² Gecertificeerde Instellingen zijn instellingen die kinderschermingsmaatregelen en jeugdreclassering uitvoeren. Dit wordt ook wel jeugdbescherming genoemd.

vormen van zorg zoveel mogelijk te voorkomen. We gaan nader onderzoeken waar deze plotselinge stijging vandaan komt.

Een overschrijding van 700.000 euro is zichtbaar op het product jeugd ggz behandeling. Hierbij valt op dat de grootste groep jeugdigen (67%) wordt verwezen door huisartsen/POH (Praktijkondersteuner Huisartsenzorg Jeugd), GI's en andere medisch specialisten. De huisarts is degene die door kan verwijzen maar doet dit in een aantal gevallen op advies van de POH. Deze data vragen om nader onderzoek om goed te kunnen begrijpen wat er gebeurt.

Er is 600.000 euro overschrijding te zien bij jeugdhulp met verblijf. Hier zien we een daling van het aantal jeugdigen dat hiervan gebruik maakt. Wel zijn de kosten gestegen. Een mogelijke verklaring is dat jongeren langer in een 24 uren setting verblijven. Het gebeurt dat jongeren deze 24-urszorg niet meer nodig hebben, maar geen passende woonplek (met begeleiding) kunnen vinden. Hierdoor stopt de uitstroom. Het lastige is dat iedere jongere iets anders nodig heeft, waardoor altijd maatwerk geboden moet worden voor wat betreft uitstroom.

Daarnaast is er een overschrijding van 300.000 euro op het product hulp bij het huishouden binnen de WMO. Dit is te verklaren vanuit een autonome groei van het aantal mensen wat een beroep doet op hulp bij huishouden. Gezien de toenemende vergrijzing verwachten we hier voor de toekomst een verdere stijging.

In totaal is er 900.000 euro onderbenutting. Hiervan is 800.000 euro op het product jeugdhulp behandeling en 100.000 euro op het product PGB. Hierbij is te zien dat het aantal jeugdigen die gebruik maken van jeugdhulp ambulant fors is gedaald. Tevens zijn ook de kosten per jeugdige gedaald. Dus we hebben minder jongeren die behandeling krijgen en minder kosten. Er is verder onderzoek nodig of deze daling gerelateerd kan worden aan de stijging van zwaardere zorg.

De post afronding /diversen is een verzameling van meer dan 10 posten met kleine positieve en negatieve verschillen die bij elkaar resulteren in 200.000 euro negatief.

Het is van belang op te merken dat per 1 juli 2023 een nieuwe regionale inkoop van kracht is. Hierdoor zijn er strengere kwaliteitseisen en een beperkter aantal gecontracteerde aanbieders. Dit zal samenwerking en partnership bevorderen. De verwachting was dat dit een forse financiële besparing zou opleveren. Helaas laten effecten van de nieuwe inkoop zich (nog) niet goed financieel vertalen. Dit is deels te verklaren doordat de nieuwe inkoop 6 maanden later dan gepland ingegaan is. Eerder hebben wij u gemeld van de verwachte kostenbesparing van 1 miljoen met veel onzekerheden is omkleed.

Wat gaan we doen

Wij nemen deze ontwikkeling en cijfers zeer serieus en vertalen dit naar een opdracht voor onszelf. Hierbij maken we onderscheid wat we op korte termijn kunnen realiseren, en wat op (middel) lange termijn te realiseren is.

In het najaar 2023 is Berenschot op ons verzoek gestart met een onderzoek naar de domeinbrede meerjarenraming, waarbij zij gevraagd zijn autonome ontwikkelingen mee te nemen op de financiën. Daarnaast hebben we gevraagd of zij ombuigingsmogelijkheden kunnen geven. Het doel hiervan is dat wij meer sturingsknoppen krijgen op het gebied van (toekomstige) financiën en ontwikkelingen. Het definitieve rapport hebben we nog niet, maar we hebben wel een concept rapport met eerste conclusies ontvangen. Hoewel prematuur, willen wij deze informatie alvast delen met u. Berenschot constateert dat er randvoorwaarden niet geheel op orde zijn. Zo komt onder andere naar voren dat de visie en ambitie onvoldoende doorleefd wordt binnen het sociaal domein. Het grote personeelsverloop binnen het sociaal domein en het daarmee gepaard gaande verlies van kennis zijn hier mede debet aan. Dit leidt tot problemen met borging van werkwijzen. In het rapport staat ook dat er binnen de uitvoering van het sociaal domein beperkt financieel besef is. Dit heeft naar alle waarschijnlijkheid bijgedragen aan de situatie zoals deze zich nu manifesteert. Deze randvoorwaarden zullen eerst aangepakt moet worden, om te komen tot gewenste resultaten. Wij zullen u hierover zo snel als mogelijk informeren. Uiteraard zitten we op dit moment niet stil en zijn wij bezig met het opstellen van een plan van aanpak.

De cijfers vragen om nadere duiding. Het is noodzakelijk dat we meer grip krijgen op de data, zodat we vroegtijdig actie kunnen ondernemen. We zijn op dit moment in de fase van het door ontwikkelen van het huidige dashboard.

Daarnaast zit Regio Rivierenland, vanuit haar rol als serviceorganisatie in het kader van de zorginkoop Wmo/Jeugd, ook in een traject om te komen tot een regionaal dashboard. Dit dashboard gaat zich richten op het contractbeheer van de gecontracteerde zorgaanbieders. Met de inrichting van beide dashboards krijgen we beter zicht op de ontwikkelingen en daarmee, meer zicht op de knoppen waar we aan kunnen draaien.

Consequenties en risico's

Gezien de huidige overschrijding en de begroting van de zorgkosten voor 2024 (welke een miljoen lager zijn begroot dan in 2023), is het realistisch om te melden dat we naar verwachting ook in 2024 fors zullen overschrijden. Alle acties die nu lopen en nog in gang gezet worden, kunnen het gat niet dichten in 10 maanden tijd. Daarnaast is het een risico dat de loon- en prijsindexaties voor 2024 verder zullen oplopen.

Op dit moment worden voorbereidingen getroffen voor een nieuwe inkoopronde van Huishoudelijke Ondersteuning 2025. Het is te verwachten dat de tarieven voor Huishoudelijke

